

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancoate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Duker Nachf.,
 Nr. 1, Augenthaler & Emerico Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII) Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tarifă
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care și
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.-ul de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.-ul de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 50. etajiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 199.

Brașov, Marți-Miercuri 10 (23) Septembrie.

1903.

Situația după ordinul de Ți.

Buimăcăla și frământarea estra-
 rdinară, ce a cuprins partidele ma-
 ghiare dietale de când cu înaltul or-
 din de Ți al Majestății Sale, pare
 să amenințe și ea a rămâne stațio-
 nară, ca și crisa.

Etă au trecut deja cinci zile de
 la publicarea ordinului de Ți datat
 din Chlopin, și încă până ați nu
 nici liberalii vechi, nici cei noi,
 nici opoziționalii moderați, nici cei
 extremi maghiari ce se începă și ce
 să întreprindă față cu acest ordin,
 care a provocat în așa mare măsură
 stăruia și mânia lor.

De trei-deci și cinci de ani Ma-
 ghiarii în raporturile lor cu corôna
 și cu partea austriacă a monarhiei
 au fost tot partea, care lua ofensiva
 și care adeseori desfășura multă cu-
 tezanță și impetuositate.

Acum de-odată, când se credeau
 mai tari ca ori și când, mai ales că
 se vedeau favorizați și prin neînțele-
 gerile și certele dintre popoarele aus-
 triace, politicianii maghiari întem-
 pnară neașteptatul și puternicul veto
 dela Chlopin, care le veni nu numai
 dela Regele, ci tot-odată și dela Im-
 peratul, chemați a veghia asupra pu-
 terii armate și a-o conduce spre
 scutul și apărarea intereselor mo-
 narchiei întregi.

Opozițiunii independiste îi suc-
 cese a face prin obstrucțiunea ei în
 dietă și prin agitațiunea ei în ținu-
 rurile maghiare — căci în cele ale
 naționalităților n'avea ce căuta —
 să lătească în masele maghiare idea,
 că în chestiunea armatei Ungaria
 poate sta pe picioarele ei proprii și
 n'are să țină sêmă și de cealaltă
 parte contrahentă de la 1867.

Au rămas d'er foarte desconcer-
 tați cei cu postulatul limbei de co-
 mandă maghiare, când au cetit ca-
 tegoricele declarațiuni ale supremu-
 lui șef al armatei, cari declarațiuni
 nu admit nici măcar în principiu
 posibilitatea ca limba de comandă
 și de serviciu în această monarhie
 să pôtă fi vr'odată cea maghiară.

În acest hotărît *non possumus*
 residă totă gravitatea situației, ce a
 fost creată postulantiilor naționali
 din dietă. Căci nu trebuie să trecem
 cu vederea, că partidul de la pu-
 tere, liberalii vechi și noi au alune-
 cat și ei vr'end nevr'end pe partea
 postulantiilor din stânga extremă și
 astfel pentru moment nu există par-
 tid de Dômne ajută în dietă, care
 să ia asupra-și a face rânduieală pe
 baza unui program, în a căruia ca-
 dru să pôtă intra și ordinul de Ți
 de la Chlopin.

S'au sfătuit membrii clubului
 liberal din Budapesta de câte-va zile
 ei între ei în mici grupuri, d'er n'au
 ajuns la nici un rezultat. Acum vor
 ține o conferință a întregului club,
 d'er e mare temerea, că se vor di-
 visa în două.

Cine să și cuteze în fața agita-
 ției, ce s'a făcut pentru postulatele

naționale și ce se face acum în
 contra ordinului de Ți împărătesc,
 a lua frânele conducerii partidei li-
 berale și a sta în fruntea guvernului,
 fără cugetul rezervat de a întrebui-
 nța la cas de lipsă și forță? Can-
 didați pentru acesta s'ar găsi, nu-i
 vorba, ce vor puté începe însă cu
 dieta actuală?

Naivitatea politicienilor maghiari
 din dreapta și din stânga a mai adus
 cu sine, că acum se presentă si-
 tuația așa, ca și când monarhul nu
 ar avé alt lucru mai urgent, decât
 a retracta ceea ce a Țis în ordinul
 de Ți, printr'un manifest seu un au-
 tograf (un fel de declarație din par-
 tea corônei) ce ar fi în ajun al da
 acum pentru mulcomirea și liniștirea
 Maghiarilor.

Acești politiciani, răsfațați cum
 sunt, cred că și astăzi în fața inte-
 reselor mari ale monarhiei și ale
 alianțelor ei, — ce le-a accentuat
 și împératul Wilhelm în toastul său,
 — se va puté petrece ceea-ce s'a
 petrecut *illo tempore* în afacerea
 Iansky, sub guvernul Tisza.

Se înșelă amar cei-ce cred așa-
 ceva. Acesta se va dovedi mâne,
 când contele Khuen-Hedervary, re-
 întors din Viena, va raporta în clu-
 bul liberal despre situațiune.

**Delcassé despre situația în Ma-
 cedonia.** În consiliul de miniștri frances
 ținut Sâmbătă în Paris, ministrul de es-
 terne *Delcassé* a făcut o espunere asupra
 situațiunii în Macedonia. *Delcassé* a ac-
 centuat, că Austro-Ungaria și Rusia sunt
 categoric hotărâte a *intervni în Macedo-
 nia* cu singurul scop de a *grăbi esecuta-
 rea, reformelor* pretinse. Nisuițele cabine-
 telor din Petersburg și Viena sunt sprijii-
 nite și de celelalte cabinete.

Regele Serbiei către armată. La
 prânzul de curte, ce s'a dat Sâmbătă ofi-
 țerilor din garaisóna Belgrad, regele *Petru*
 a rostit următoarea vorbire:

— În aceste zile grele, ochii tuturor
 Sêrbilor sunt așintiți asupra armatei sêr-
 besci. Poporul și acum se pörtă cu aceeași
 deplină încredere față de armată. Ince-
 derea această voiau să o sgudue când mici
 daraveri au fost prezentate în pressă,
 ca și când neînțelegeri actuale ar fi obi-
 ectul unei mari divergențe, și s'a profitat de
 acesta pentru a crea neîncredere față de
 armată. Ca comandant suprem al armatei
 sunt fericit a puté constata, că desbi-
 nări nu există, *armata este una și me-
 rită și pe mai departe încrederea poporu-
 lui.* Ca rege și ca interpret al sentimente-
 lor poporului declar de altă parte, că po-
 poporul vă iubesc și are față de d-vostre
 deplină încredere, ca și până acum. Armo-
 nia între d-vostre, precum și între d-vostre
 și popor, va face posibil a soote Serbia,
 în mod norocos, din ori-ce situație gravă.
 Cu încrederea această, vă salut cordial.
 Trăescă armată!

Chestiunea cateheților.

Sub acest titlu „Unirea“ din
 Blașiū dela 19 Septembrie st. n. scrie
 următoarele:

„Gazeta“ de Duminecă se ocupă în
 prim articol de afacerea cateheților, pe
 cari ministrul i-a obligat, ca la gimnasiile
 de stat să propună studiul religiunii în
 limba maghiară, și sfinșesce cu descope-
 rirea, că Consistoriul metropolitan gr. ort.
 întrunit zilele acestea la Sibiu, a hotărît
 să facă o remonstrație la guvern, în care
 să declare clar și lămurit „că biserica nu
 pôte nici decum renunța la dreptul și în-
 datorirea de a preda filor ei suftetesci re-
 ligiunea în limba maternă, care este și ră-
 mâne limba de instrucție și de serviciu și
 oficială a bisericii“.

„Și „Gazeta“ doresce să șocie, ce mē-
 suri s'au luat din partea Metropoliei
 nōstre“.

„Nu suntem în poziția de a satisface
 întru toate acestei dorințe juste, d'er putem
 asigura pe colegii de la Brașov, că la rēn-
 dul său și Consistorul nostru a făcut încă
 de mult pașii de lipsă contra provocării
 ilegale de a propune religiunea în altă
 limbă, care nu e a bisericii nōstre“.

„Și nici că se putea altcum“.

Mulumim redacțiunii „Unirea“
 că satisface măcar în parte dorinței
 nōstre asigurându-ne, că s'au luat
 „încă de mult“ pașii de lipsă și de
 cătră consistoriul din Blașiū contra
 ordonanței ministrului privitoare la
 catechisarea în limba maghiară. În
 ce consistă anume acești pași, cum
 și cu ce rezultat s'au întreprins, „Uni-
 rea“ Țice că nu e în poziție a ne
 spune, deși recunoșce, că dorința
 nōstră de a șoci toate acestea, e justă.

Etă ce nu ne putem bine esplica,
 căci suntem siguri, va mai recunoșce
 „Unirea“, că nu se tratéză aici numai
 de curiositatea nōstră, nici de aceea
 a colegilor dela Țiarul din Blașiū,
 ci de un *interes public bisericesc și na-
 țional.*

De peste un an de zile de când
 s'a publicat ucazul d-lui Wlassici, pă-
 rinții elevilor români, cari frecuentéză
 școlile de stat, sunt și trebuie să fie
 foarte îngrijați Ce se întemplă cu fiil
 lor? decât religiunea li-se propune în
 legea și limba lor, ori că sunt pe
 cale a se face romano-catolic, lute-
 ran, calvin etc., ori a deveni chiar
 neconfesional?

Etă pentru ce trebuie să șocie
 Românii din amēndoué Metropoliile
 nōstre, cum stau și la ce au să s'as-
 tepte în chestiunea această, cea mai
 gravă din toate chestiunile de limbă
 școlare.

Puțin se șocia până acum des-
 pre lupta ce a întreprins'o Metro-
 polia din Sibiu în apărarea limbei
 de instrucțiune și bisericesci române,
 și mai puțin însă despre pașii întreprin-
 șii de Metropolia din Blașiū.

Și totuși interesele cele mai mari
 bisericesci naționale reclamă ca cre-
 dincioșii acestor Metropolii române
 să șocie cum stau față cu acel aten-
 tat al guvernului, să șocie ce s'a fă-
 cut, ce se face și ce mai trebuie a
 se face, ca să nu între lupul în staul
 și să nu se clatine însăși credința și

insuflețirea cateheților noștri către
 limba rituală română.

Așadér — lumină, cât mai multă
 lumină într'o chestiune așa de însem-
 nată, așa de mare și așa de vitală!

Crisa.

Audiențele lui Hedervary.

Ministrul președinte conte *Khuen-
 Hedervary* a fost primit Sâmbătă într'o au-
 diență mai lungă de cătră Majestatea Sa.
 „*Pester Lloyd*“ asigură, că contele *Khuen*
 a raportat Suveranului asupra fazei mai
 noue a situațiunii și asupra efectului ce
 l'a avut în Ungaria ordinul cătră armată.
Majestatea Sa s'ă și fi esprimit mirarea
 asupra efectului, neintenționat, ce l'a pro-
 dus ordinul.

În 21 Sept. *Khuen-Hedervary* a avut
 o altă audiență la curte. El va fi primit
 și ați. Tot erî au fost primiți miniștrii
Goluchowski și *Koerber*.

O declarație a Maj. Sale.

În cercurile politice din Budapesta
 s'a răspândit șvonul, că *Monarhul* a de-
 clarat categorie contelui *Khuen-Hedervary*,
 că n'are să vină la Budapeste până
 când în partidul liberal nu se va face o
 concentrare și o înțelegere. *Maj. Sa*
 a adaus, că *absolut de loc nu pôte să ce-
 deze în ce privește limba de comandă și
 de serviciu, și în privința această nici în
 principiu nu pôte să facă vre-o decla-
 rație.*

Voința Monarhului.

Într'un interview ce l'a avut cores-
 pondentul Țiarului „*Fremdenblatt*“ cu con-
 tele *Khuen-Hedervary*, acesta a declarat
 între altele:

— Încă atunci când Majestatea Sa
 a plecat la Viena, *voința monarhului era*
cunoscută tuturor partidelor maghiare.
 Toți șociau, cari sunt vederile cercurilor
 normative privitor la *unitatea armatei.*
 A apărut apoi ordinul cătră armată, care
 este o *consfințire a intențiunilor corônei,*
 și în acest ordin adresat armatei s'a spus
 tot ce era cunoscut și politicienilor ma-
 ghiari. Nu se pôte nega, că ordinul cătră
 armată a produs ôre care nemulțumire în
 Ungaria. Eu însă cred, că *fără de nici o*
causă, deôrece ordinul nu pôte fi îndreptat
 în contra Ungariei.

Un comunicat.

După audiența de Sâmbătă ce i-s'a
 dat contelui *Khuen*, „*Biroul telegrafic un-
 gar*“ a publicat un comunicat în care se
 spune, ce „*impresie durerôsă*“ a produs
 la locurile competente esplicarea ce i-se
 dă ordinului de cătră opinia publică ma-
 ghiară. Ordinul a avut de scop a liniști
 armata, că în sensul art. de lege XII de
 la 1867 nu se va permite separarea ei,
 atât în interesul monarhiei, cât și al Un-
 gariei. Ordinul, care nu este un act de
 drept public, nu prejudecă schimbărilor
 pretinse de paritate, schimbări ce partidul
 liberal le crede necesare și pe cari însuși
 ministrul președinte *Khuen Hedervary* le-a
 luat în programul său.

Efectul comunicatului.

În urma publicării acestui comu-
 nicat, totă pressa maghiară a început să
 atingă corde mai puțin aspre și vede în-
 trênsul un fel de retractare (?) Constată însă

pe de altă parte diarele unguresci, că acest comunicat nu p^ote să liniștească pe nimeni și că se cere altceva, o declarație precisă, în care să se accentueze, că nu s'a avut în vedere vătămarea „suveranității națiunii maghiare“. Unii dintre politicienii maghiari cred, că se va publica în curând un autograf prea înalt prin care se va contrabalansa efectul ordinului desamintit, alții însă sunt de părere, că Monarchul va chema la sine pe bărbatul pe care-l va însărcina cu constituirea cabinetului și prin el va aplană acest incident.

Cine e autorul ordinului?

„Budapesti Hirlap“ primesce din Viena scirea, că autorul ordinului pe armată ar fi șeful statului major militar F. Z. M. br. Beck. Nimeni n'ar fi știut ce se plănușese, de cât ministrul de război Pi-trich și ministrul comun de externe Goluchowski. Ei și-ar fi pus în cumpănă totă influența, ca ordinul să nu se dea. Argumentele lor însă n'au aflat ascultare.

Convocarea dietei.

O delegație de 7 membri ai partidului independent s'a dus Sâmbătă la contele Apponyi, presidentul dietei, cerând convocarea camerei. Apponyi a declarat, că și decă n'ar fi cerut această, el ar fi convocat-o. S'a stabilit deci pe Joi convocarea ședinței extraordinare a camerei.

Că ce se va face în dietă, nu se știe. În partidul liberal sunt două curente: unii sunt pentru o adresă către Maj. Sa în cestiunea ordinului către armată, alții pentru o simplă hotărâre în sensul, ca să nu se facă nimic până când nu v^e fi guvern responsabil și în care să se stabilească drepturile legislativei, precum și punctul de vedere al ei în cestiunea executării art. de lege XII: 1867. Tot în această hotărâre, s^eu proiect de rezoluție, să se marcheze dorințele partidului liberal în cestiunea militară.

Solemnitățile de consacrare

a P. S. Sale Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugoșului.

(De la corespondentul special al „G. Tr.)

Blăși, 21 Septembrie 1903.

Azi în s^erbătorea Nascerei Pr. C. Feciore, s'a săvârșit în catedrala metropolitană a S. Treimi din acest oraș consacrarea de episcop a P. S. Sale Dr. Vasile Hossu.

Actul acesta, amânat de mai multe ori, s'a îndeplinit de astă-dată în cadrul unui program strict bisericesc. Nici invitații speciale nu s'au trimis, deore-ce P. S. Sa, pierdând de curând pe iubita sa mamă, din cauza doliului a căutat să evite ori-ce manifestațiuni mai sgomotose.

Totu-și din numeroșii săi stimători s'au grăbit să asiste la actul consacrării foarte mulți, unii chiar din depărtări mai mari.

P. S. Sa episcopul din Oradea-mare Dr. Demetriu Radu, însoțit de secretarul său Dr. Corneliu Bule, sosise cu două zile înainte. De asemenea și o delegație din Lugoși compusă din domnii: Boroș, canonic și prelat papal, Madincea, canonic, Nestor, canonic, Jianu, canonic, Dr. Fereza, secretar episcopesc, Dr. Frențiu, notar consistorial și părintele Jivanca, un cântăreț renumit.

Duminecă s^era toate ferestrele caselor din piață, inclusive primăria, percepția, locuința dirigentului postal etc. precum și ferestrele de la casele din stradele ce conduc la piață, au fost iluminate. Cu deosebire frumoasă a fost iluminăția la internatul de fete.

Luni, în 21 Septembrie, la orele 8^{1/2}, un număr de 12 canonici celebranți, îmbrăcați în frumoșe odăjdii, au mers în procesiune la castelul metropolitan, de unde s'au întors în bubuitul treasurilor și sunetele clopotelor împreună cu metropolitul I. P. S. Sa Dr. Victor Mihalyi, P. S. Sa episcopul Dr. Radu și P. S. Sa episcopul Dr. Hossu. În convoi am remarcat pe Il. Sa I. M. Moldovanu preposit și prelat papal, apoi pe canonicii: Mateiu, Gavrilă Pop, Dr. Bunea, Dr. Szmi-

gelski, Boroș, Nestor, Uilăcanu, Madincea, Dr. Marcu, Jianu și Dr. Iacob Radu, vicariul Hațegului, ér ca diaconi: Micu și Iacob Popa.

După îmbrăcarea Arhierilor cu sf. odăjdii, s'a început ceremonialul consacrării. Doi canonici din Lugoș, cu dicherion și tricherion în mână, îl conduc pe P. S. Sa Dr. Hossu în fața mitropolitului, oprindu-se la extremitatea uriașului covor simbolic cu vulturul și cetatea (opera textilă a d-șorei Mihalyi din Saraseu, fiica d-lui Petru Mihalyi) și canonicul din dréptarostese cuvintele: „Aduce-se iubitorul de Dumneșeu Alesul Vasile să se hirotonescă de episcop al cetății de Dumneșeu păzite, Lugoșul“. Metropolitul întreabă pe Dr. V. Hossu: „Ce ai venit aici a cere de la noi?“ — Noul episcop răspunde: „Eu, Vasile ales al Prea sfintei episcopii a Lugoșului, să mă hirotonesc de mâinile tale“.

Metropolitul: Ai adevărta despre numirea Ta din partea Maieștății Sale sacratissime, Regele Apostolic al Ungariei, ca Patron prea înalt al sfințelor lui Dumneșeu bisericești din acest regat?

Alesul: Am.

Metropolitul: Să se citească.

D-l Iacob Popa cetese decretul M. Sale în original, apoi d-l Micu în traducere românească.

Asemenea întrebării i-se pun în privința aprobării canonice din partea scaunului apostolic, la care se răspunde prin cetirea bulei papale.

Noului episcop i-se pun apoi întrebări cu privire la credință, la care răspunde prin recitarea de trei-ori a mărturisirei credinței.

Pe rând i-se dau noului episcop benderița, care simbolizează scutul credinței, toiagul etc., apoi se începe liturghia.

La liturghie cântările au fost executate cu multă precizie de un cor mixt compus din aproape 60 persoane, sub conducerea d-lui Iacob Mureșianu. Cu această ocazie am admirat o nouă compoziție a distinsului dirigent, axionul nascerei Pr. C. Feciore: „Mărește suflete“, pe 5 voci cu solo de bariton (d-l Flaviu Domșa) Compoziția acăsta a fost făcută anume pentru ocaziunea consacrării și este o oglindă fidelă a motivelor de cântări bisericesci orientale. D-l Mureșianu a reușit să realizeze o consonanță deplină între melodia plină de inspirație și între conținutul acestui axion.

Pricésna a cântat-o cunoscutul cântăreț, părintele Papiu.

La sfârșitul liturghiei I. P. S. Sa metropolitul Victor a rostit un discurs, la care a răspuns noul episcop emoționat. (Vom publica în alt număr cele două discursuri — Red.)

Ceremonia a durat până la 12^{1/2}.

La ora 1 un număr de 70 oșpeți au fost invitați la prânz în castelul metropolitan. Alte vre-o 100 persoane au fost invitate în refectoriul seminarului. La casele P. S. Sale episcopului Hossu s'au întrunit érași la prânz vre-o 40-50 persoane, ér poporul încă a fost ospătat afară cu mâncare și beaură. S'au tăiat doi boi și s'au dat două butoie de vin.

La masa metropolitană nu s'a rostit nici un toast. La seminar a tostat d-l profesor Deac și părintele Albini, protopop onor. din Ciufud.

S^era, tinerimea a aranjat o petrecere cu dans în sala hotelului „Universul“. Ar fi o întreprindere riscată, decă așa voi să dau o listă completă despre cei ce au participat la acăstă înălțătoare serbare. Cerându-mi scuse de la cei ce-i voiți fi omis, notez aici pe următoarele persoane venite din afară. (Blășenii au fost de față cu toții.)

Din Lugoș, afară de cei amintiți deja, au mai fost d-nii: protopop Popovici, Stefan Bercianu, Dr. Iacob Maior, Dr. Aurel Văleanu, Dr. Isidor Pop, Virgil Pop, Cor. Jucu și locotenentul de artilerie Aug. Krainer.

Din Muramureș: Dr. Flor. Mihalyi avocat și Dr. Gavril Mihalyi, prim-pretore.

Din Cluși: Dr. Daianu, B. Podóbă, Augustin Giurgiu, Dr. I. Giurgiu.

Din A.-Iulia: Mai mulți membri ai familiei Cirlea și Fulea, domni și dame, ca rude ale noului episcop și d-șorele Velican.

Din Făgăraș: Macavei, vicar.

Din Ludoș: Solomon, protopop.

Din D.-St.-Mărtin: Pascu, protopop.

Din Mociu: Teofil Hossu.

Din Bistrița: Dr. Gavril Tripon.

Din Arad: Dr. Stefan C. Pop. Apoi d-na Victoria Dr. Erdelyi și d-șora Alma Moldovanu, Orestie, Francisc Hosszu Longin Deva; Colonel Iacobici din Caransebeș, căpitanul Moga, d-l N. Moga cu d-șorele, Jeni și Aurelia Sibiu; Dr. Codarcea Ilva, păr. Totoianu cu d-na din Chișfalău, Virgil Codarcea, cu d-na, Șermas, Dr. Fodor A. Iulia, Vas. Maior, d-șorele Eugenia și Cornelia Maior Hususeu, D. Godolan cu d-na Giuliatec, Petru Uilăcan, protopop Reghin, Augustin Blășianu, protopop Săcămb, venerabilii părinți ai episcopului Radu, în portul național din Uifalău, precum și o soră din Teiuș, Augustin Paul din Brașov, Crișanu din Teiuș, Arsenie Bunea, Sibiu, Oniciu, Iclod, Salvan Ciaba, etc. etc.

Impăratul Wilhelm în Viena.

În ziua de 18 Septembrie la orele 6 p. m. a avut loc prânzul de gală dat de Monarchul nostru în onoarea înaltului său oșpe. La acest prânz au luat parte 145 de oșpeți, dignitarii cei mai înalți ai monarchiei. Era o atmosferă solemnă în spațioasă sală, unde mesele erau așezate în formă de potcovă. Totă splendoră și strălucirea părea un lucru secundar, pe lângă așteptarea, ce se putea ceti pe fețele tuturor. Toți se așteptau anume la enunțiațiuni importante din partea celor doi împărați.

Impăratul Wilhelm, îmbrăcat în uniformă de general de cavalerie austriac, a intrat la orele 6 precis în sală, având la braț pe archiducesa Maria Iosefa. După d^ensul veni M. S. Francisc Iosif având la braț pe archiducesa Maria Anunțiată, pe urmă ceilalți archiduci și alți înalți oșpeți. Impăratul Wilhelm, care ședea la drépta Monarchului nostru, a intrat chiar de la începutul prânzului într'o viuă conversație cu M. Sa Francisc Iosif și conversația nu s'a întrerupt, decă la a treia mâncare, când turnându-se în pahare șampanie, M. Sa se ridică și pronunță următorul toast în sănătatea înaltului său oșpe:

„Urez din inimă Maieștății Vostre un bun sosit și îmi exprim sincera Mea bucurie, că pot primi azi în mijlocul nostru pe amic și aliatul credincios.“

„Maieștatea Vostă prin visita acăsta ați satisfăcut dorința, ce o nutream eu de a V^e revede, cu o promptitudine, care îmi redestește sentimentul unei recunoștințe calde și care de sigur va corobora încă și mai mult complexul atât de solid al raporturilor noastre reciproce.“

„P^etruns de acăstă siguranță, rog pe Maieștatea Vostă a-mi permite să-mi ridic paharul în sănătatea M. Vostre și pentru prietinia noastră neclintită, strigând: Să trăieșcă Maieștatea Sa, Impăratul Wilhelm!“

Impăratul Wilhelm a răspuns prin următorul toast:

„P^etruns de adencă recunoștință, rog pe Maieștatea Vostă, să primiți în grație expresiunea mulțumirei mele profunde, pentru cuvintele amicabile, cu cari Maieștatea Vostă mi-ați urat tocmai acum bun sosit, precum și pentru primirea cordială și strălucită, pe care mi-a pregătit-o orașul împărătesc de lângă Dunăre, a Maieștății Vostre vecinic ospitaliera și pururea frumoșă reședință.“

„Nimic nu putea să-mi fie mai bine-venit, decă ca urmând dorinței Maieștății Vostre, să vin aici cu grăbire, ca să salut cu respect pe gloriosul și iubitul meu amic și aliat.“

„Vederea măndrelor regimente ale Maieștății Vostre, mi-au cauzat o adevărată bucurie, căci cele două armate ale noastre p^ortă și întăresc alianța țerilor noastre spre binele păcii în Europa.“

„Când îmi ridic deci paharul în sănătatea Maieștății Vostre, V^e rog să-mi permiteți a fi interpretul tuturor Germanilor din imperiu, exprimându-mi dorința:

„Dumneșeu să binecuvinte și să țin pe Maieștatea Vostă și strălucita Vostă dinastie! Maieștatea Sa împăratul și regele Francisc Iosif: Hurra!“

Amendouă toastele au fost rostite cu o caldură extraordinară, cum nu s'au mai vădută la asemenea ocaziuni. Maieștatea Sa Francisc Iosif, după-ce înaltul său oșpe a terminat toastul său, s'a întors spre d^ensul i-a strins amendouă mâinile și apoi îmbrățișându-l pe după gât, l'a sărutat.

După prânz, oșpeții s'au dus în sala cea nouă a bibliotecii, care este o zidie din cele mai rare. Are lungime de 78 metri și lățime de 14 metri. D'asupra are cupolă, purtată de colonne de marmură și pilastri.

Cărțile din acăstă bibliotecă au fost odinori proprietatea printului Eugen de Savoia. Aici se află cel mai mare fresco din Europa (afară, bineînțeles, de Italia) Podobele de artă și comorile, ce se află aici, au fost admirate de împăratul Wilhelm și suita sa.

Voci de presă asupra ordinului către armată.

Dăm azi câteva escerpte din articolele diferitelor diare, cari s'au ocupat cu cunoscutul ordin de către armată de la Majestatea Sa:

„Magyar Nemzet“ avertiscă pe politicienii maghiari, să se ferescă de esagerări.

„Pester Lloyd“ e de părere, că ordinul nu însemnă o respingere a aspirațiilor naționale maghiare, ci aprobarea lor până la ore-care limită. Ordinul se bazează pe legea pactului.

„Budapesti Hirlap“ dice, că ordinul este o amară decepție. Cel ce l'a redactat, a mistificat drepturile națiunii maghiare și ale domnitorului, ca șef suprem al armatei.

„Budapesti Naplo“, foia lui Vesze Weisz, publică din pana acestuia un articol violent, în care atacă fără rezervă ordinul.

„Budapester Tagblatt“ scrie, că pentru cei ce stau pe baza pactului și care acceptă instituția armatei comune, e de la sine înțeles conținutul ordinului.

„Egyetertes“ dice, că ordinul este declarat de război națiunii.“

„Fugg Magyarorszag“ provocă la asistență pasivă, la refuzarea plății dărilor. Într'un alt articol Lengyel Z. atacă coróna și monarchia, și crede, că întru ordinul este rezultatul audienței, ce i-a dat lui Szell. În același timp Lengyel face temenele împăratului Wilhelm.

„Neue Freie Presse“ spune, că ar fi o iluzie a crede, că prin acest manifest al coróniei s'a decis asupra sorții Crisă. Crisă nu e rezolvată, tocmai așa cum conținutul acăstă armată n'a rezolvat conflict între cele două state. Dinpotrivă, ordinul acesta însemnă starea, când p^ote fi păd^erat p^ote fi și războiul.

„N. Wiener Tagblatt“ dice, că ordinul prea înalt este un program pentru armată, un program, ce un soldat l'a adresat soldaților, ca să-i liniștească și ca să arate, că este cineva, care grijește și a voință tare de a nu jertfi instituția armatei aspirațiilor politice și de partid... Am cunoscut din nou o voință, voința împăratului, care deși nu corăspunde tuturor așteptărilor, ea totuși e — voința împăratului.

„Fremdenblatt“ spune de asemenea, că ordinul exprimă voința împăratului, patimile naționale și politice și pretențiile de partid mereu crescânde, să nu se trundă în cercul, care trebuie să rămăneatins de astfel de fluctuațiuni. Armata nu p^ote fi formată după dorințele singuraticelor naționalități, s^eu ale particularelor. Ea trebuie să rămăne o instituție unitară. Nici creatorii dualismului nu s'au gândit vreodată la introducerea politicii de naționalitate în armată. Orbiți de aceste obstrucțiuni, au pretins tot mult; acum însă s'a pus o stavilă în drumul acestor succese. Nu mai e situație nesigură, nu mai e neșiguranță. Căta începușe să învelie viitorul imperiu începe a se resfira. Vedem clar granițe peste cari nu pot strălăte furtunile parlamentare. S'a evitat criza armatei și criza amenința imperiului...“

„Deutsche Zeitung“ dă o mare importanță cuvintelor cu cari se încheie ordinul. S'a accentuat — dice — din partea maghiară maghiarisarea regimentelor

Ungaria, ca o urmare firăscă a statului național maghiar. Ordinul către armată face sfârșit acestui vis, când pune ca principiu conducător în armată respectarea calităților naționale și prerogativele singuraticelor popoare. Cu acesta s'a spus clar, că armata nu consideră pe Ungari ca Maghiari, ci ca ceea-ce sunt recunoscuți de totă lumea: Maghiari, Germani, Români, Croați, Sârbi, Slovaci, Ruteni. Prin acesta li-s'a tras Maghiarilor limita, ce nu e permis să-o treacă fără de a nu-și vătămă propria constituție, precum și limita peste care nici coróna nu se va re-trage nici-odată. Pace séu răboi — se alegă. Tot asta li-se spune și Cehilor.

„Agramer Zeitung“ scrie, că ordinul pe armată nu este un eflux al provocării la *regis voluntas*, ci expresiunea voinței, ca să se mențină armata comună, cu scop de a-se susține *monarchia unitară* ca cea mai puternică apărătoare a singuraticelor părți.

„Hrvatska Pravo“ accentuează, că nimeni nu simte atât de grav politica maghiară ca Croația, care, deci, primesce cu satisfacție ordinul.

„Agramer Tageblatt“ salută ordinul ca pe o salvare, fiind-că da condițiile de existență ale imperiului habsburgic.

SCIRILE DILEI.

— 8 Septembrie v.

Demonstrație militară — în Brașov. Avurăm și aici, în Brașov, o mică demonstrație militară. Duminecă s'a ținut în sala hotelului „Orient“ o adunare a socialiștilor. La această adunare au luat parte și câți-va soldați din regimentul Alexandru Nr. 2. compus în majoritate din feciori maghiari. Probabil, că sub influența vorbirilor ținute la meetingul socialiștilor, Duminecă după amiazi și séra numeroși soldați din acest regiment, adunați în grupuri, veniseră în strada Orfanilor și discutară sgomotos ei între ei asupra reținerii sub stég a celor din al 3-lea an de serviciu. Un polițist i-a provocat să se împrăscie; soldații s'au mai astîmpărat, dér plimbându-se în sus și în jos prin stradă, unii din ei au început să strige: „Nu mai servim! De la 1 Oct. în colo, vom arăta noi ce putem face“. Demonstrația s'a continuat erî, Lunî, în zorî de zi. Sub scutul semi-întunecului mai mulți soldați însoșiți și de civili au mardărit pajura împăratăscă de la pórta cancelariei comandamentului de brigadă din piéță, și tocmai voiau s'o dea jos, când fură conturbați de trecători. Erî séra, pe la órele 8, numeroși soldați (50—70) au străbătut stradele sub conducerea a doi sub-ofițeri și însoșiți de mulțime în număr mare, cântând „Kossuth-nota“ s'au dus în Blumena (suburbii locuit mai ales de Maghiari). Patru polițiști și trei gendarmi le ținură drumul. Mulțimea adunată a luat partea soldaților și i-au huiduit pe polițiștii. Cu ajutorul gendarmilor, polițiștilor li-a succes a pune mâna pe 4 soldați, li-au luat baionetele și i-au dus la casarma négră. Fóia locală „Br. L.“ spune, că demonstrația soldaților din regimentul „Alexandru“ au văduț'o și câți-va ofițeri, dér n'au intervenit.

„Cuib revoluționar în comitatul Făgărașului.“ Diarul „Br. L.“ în numărul séu de Duminecă, 20 Septembrie sub titlul de mai sus publică următoarea telegramă „senațională“:

Făgăraș, 19 Septembrie. Alaltă-erî a sosit în comuna Opra-Cârțișóra căpitanul de poliție Mih. Farkas. Gencsy Géza, vice-căpitan, și Dimony Iozsef sergent de poliție, însoșiți de Henric Trepches, căpitanul din Făgăraș, și au ținut perchișiție lui George Costian, respective la fratele séu. Resultatul perchișiției făcute cu asistență de jandarmi a fost, că au sechestrat vr'o 30.000 de cărți românești și bulgărești, între cari număróse cărți, broșuri și diare oprite. Cărțile le-au încercat pe patru care și le-au transportat la procurorul din Brașov. Tótă perchișiția s'a făcut în mare secret, totu-și a eșit la ivélă, că avem de a face cu un lucru estra-ordinar de grav, care va avé continuare vastă și urmări foarte seriose“.

Se scie, că cunoscutul cioban Cârțanu, suferă de mania colectării de cărți, pe cari le adună și pórtă în desagî. Se vede, că în decurs de mai mulți ani și-a

adunat o mică bibliotecă, care după-cum spune „Br. L.“ ar conține vr'o 30.000 volume (?). După-cum se vorbește însă istoria cu cele patru care pline de cărți, e o poveste fantastică. Totul s'ar reduce la un sac mai mare plin de cărți. Intru cât pentru cărțile pretinse bulgărești, de sigur vor fi cărți românești tipărite cu litere cirile. — După-cum aflăm, Cârțanu se află de câte-va zile arestat la poliția din Brașov, care i-a confiscat și banii ce a aflat la densus în sumă de vr'o 300 florini.

Representanța comunală a orașului Brașov este convocată în adunare generală ordinară pe ziua de Mercuri în 23 Septembrie la órele 3 p. m., în sala din casa sfatului. În această adunare se va face propunere și cu privire la subvenționarea liniei ferate Brașov—Făgăraș (prin Ghimbav—Codlea) cu subscrierea de acții în valóre 60.000 coróne.

Procesul de pressă, ce i-s'a intentat d-lui Victor Lazar, fost redactor la „Fóia Poporului“, pentru nisce pasage din biografia lui Avram Iancu, din „Revașul nostru“ și din „Credeul Românului“ publicate în Călinarul Poporului, a fost amânat. Procesul e intentat pe motiv de „agitație“. Era să se judece înaintea Curții cu jurați din Clușiu, ađi 22 Septembrie. — D-l Victor Lazar, care petrece actualmente în închisórea de stat din Seghedin, va fi liberat la 1 Octombrie n.

O nouă ligă contra naționalităților. Intr'unul din numerile trecute am publicat un extract din programul ce și l'a luat cea mai nouă societate ostilă nemaghiarilor, numită pe unguresce „Országos magyar szövetség“. Societatea acesta s'a constituit în adunarea ținută la 19 Septembrie în Cașovia, alegându-și de president pe contele Ioan Eszterházy. Printre membrii ei vedem și pe Moldovan Gergely, apoi pe Jancso Benadek, ba până și pe apsidentialul comitetului executiv al Maghiarilor din Brașov, Julius Moor. Vom mai reveni.

Casătorie. D-șóra Jenni Aron-ohn, fiica speditorului din localitate d-l Heinrich Aronohn, și-a celebrat nununia cu d-l Max W. Kresil la báile Tușnad, Duminecă în 20 Septembrie n. a. c.

Suferințele Românilor din Macedonia.

„Românul de la Pind“ publică o remarcabilă corespondență din comuna Moloviște în care se oglindéază viu suferințele la cari au fost espusi Aromânii în urma mișcării revoluționare bulgare. Éta ce i-se scrie numitei foi, cu data de 2 Septembrie:

Atât de mult necasurile, dér mai ales temerea, gróza de-a ne vedé comunele noastre distruse, ruinate ca și sêrmăna Crușovă, a abătut sufletele ómenilor, încât lumea slăbesce, e cuprinsă de bolă sufletéscă, dér mai ales femeile, dintre cari o mulțime suferă de palpitație. E îngrozitor lucru să veđi la tot minutul de-asupra capului sabia, iataganul bașibuzucului, cari te amenință în chip barbar cu nimioirea.

De doué luni de zile comuna noastră Moloviște*) a fost ocupată de bandele bulgare. De sigur ei nu stau prin casele ómenilor, ci la munte, unde domină strimtorile, dér cetățenii molovișteni obligați au fost ca să le dea de-ale mănecării. I-au mai ajutat și cu de-ale îmbrăcăminte, ca flanele, ciorapi, opinci. Pe lângă densusii mai întrețin încă 150 de familii bulgărești din vecinul sat Ghiavato, care a fost incendiat și distrus de tunuri, din temelie.

Întreținerea acesta necesitéază sacrificii mari, cari la urma urmei au ajuns insuportabile, amenințând și pe familiile

*) Pitorescul orașel Moloviște este la o depărtare de 32 klm., de Monastir. Este așezat pe cóstele mutelui Pelistera. Are o biserică, care cu tóte luptele și procesele ce se găsesc în mâna arhierului grec, într'insa s'a vêrsat sânge românesc, s'a făcut omor spre a se ceti în dulcele nostru grai. În schimb mănăstirea s-ta Ana este în puterea partidului cu idei naționaliste. La Moloviște avem o școlă de băieți și una de fete, școlă comunală este a noastră. Acest orașel are 670 de case și o populație de aproape cincî mii locuitori. Cei mai mulți dintre densusii se ocupă cu negoțul, mai ales în Serbia și Bulgaria.

nostre să ajungă muritoare de fóme. Acestă nenorocire se apropie cu pași repeđi pentru faptul, că familiile bogate din Moloviște ca și din celelalte comune românești s'au refugiat la Monastir, rămânând, ca cei sêraci, cei în neputință de a-și părăsi căminul părintesc, să facă acele sdrobotóre sacrificii pentru întreținerea bandelor și a nenorocitelor familii bulgărești, cari sunt găzduite în localurile școléi și la particulari. Miséria lor este așa de mare, încât nisce ofițeri turci, cari au venit aici cu armată și le-au vizitat, au plâns de durere. Ei li-au sfătuit, ca să îndemne pe ómenii lor să se întórcă pe la domiciliu, pe cari nu le au, ca să depue armele, pentru-că numai astfel vor fi iertați, ceea ce n'au s'o facă, nedând cređare promisiunii M. S. Sultanului.

Desbinarea.

Nenorocirea noastră este mai mare pentru faptul, că în aceste momente așa de critice, *cérta dintre frați n'a dispărut*. E ceva îngrozitor cu întunecării noastre frați, cari sunt orbiți de agenții grecismului în așa grad, încât ei au ajuns ca să fie uneltele dușmanului, călăii propriilor frați.

Unii dintr'insii au intrigat pe lângă autoritățile și pe lângă Turcii din învecinata comună, cari sunt renumiți pentru sêlbătécia lor, că numai luminății lor concetățeni simpatiséază cu mișcarea bulgărească. Ei chiar au numit pe unii dintre acesti Molovișteni. Trecerea prin comuna Cajani, spre a ne duce la Bitolia, a devenit fórtă periculóasă. Mulți de ai noștri au fost bătúți fără milă, ér unii mai vizați, nici nu s'au mișcat din Moloviști.

Cei denunțați pentru-ca să fie măcelăriți sunt bunii Români: Stoiciu, Barju, Ponceu Papaghiorghi, Cole Hristu Miza și Vasile Mufa, cei, cari l'au bătut pe stricatul popă grecoman Vasile.

Tocmai pentru acea teribilă bătaie, suferită de prelatul pécătos, subdișilor cetățeni li-se pregătesce mórtea; ér cei cari fac denunțările, sunt unii grecomanii refugiați la Bitolia, în fruntea cărora este tinerul Teodor Mischia, licențiat al facultății de drept din Atena, agent al arhierului și al consulului grecesc din Monastir.

Greșala, ce o fac densusii, este de neiertat, căci nu numiții frați au provocat acea bătaie, ei s'au apêrat și în aceste momente ori-ce cêrtă dintre frați trebuie să dispară în fața pericolului comun. Rătaicții nu-și dau sémă de ce fac.

Insciințarea autorităților.

Autoritățile au fost insciințate la timp de situația, în care se găsesc comuna noastră, pentru-ca să nu pótă găsi mai târziu vre-o vină, vre-un motiv pentru a se năpusti asupra comunei hórdele de bașibuzuci, de barbari, dér autoritățile s'au retras la munte, unde nu erau urmăriți. Cum însă armatele părăsiau comuna, éta-i éráși pe insurgenții la locurile lor.

Citațiile.

Cei patru a căror mórte a fost hotărîtă de agenții grecismului, considerați fiind ca cei mai periculoși pentru propaganda panelenistă din comuna noastră, în urma îngrozitórelor denunțări, ce s'au făcut la adresa lor, au fost citați ca să se presente la poliția din Bitolia. S'au prezentat toți, în afară de Barju. Li-s'a făcut un strașnic interogator, dér ei au răspuns, că tóte acele denunțări au fost nisce neomenóse calomnii.

Așa de pildă au fost denunțați, că densusii forméază un comitet bulgăresc în comuna noastră, că au luat armele și au luptat alătura cu bandele bulgare, că au omorît pe câți-va din Cajani, că teroriséază lumea din Moloviște, că Barju este numit nacialnic la Moloviște de către ofițerii bulgari, și tot ce póte fi mai réu.

Chiar Turcilor nu le venia să dea cređare acestor hidóse denunțări. După ce cei doi notari din comuna noastră, cel român și cel grecoman, au garantat de persoana lor, ei au fost puși în libertate. Absența lui Barju a fost motivată.

După câte-va zile, din cauza insistențelor arhierului grec, Barju a fost recitat. Densusul a răspuns, că nu póte să mērgă singur la Bitolia, necutezând ca să trecă

prin Cajani, a cărui locuitori i-au jurat mórtea, și s'a rugat ca să-l i-a sub escortă, care rugăciune n'a fost ascultată.

Mórte tragică.

Spune coresp. că armata turcésă a venit a doua óra la Moloviște, și la citare Barju nu s'a prezentat. În 28 Aug. a venit și a treia óra armată cu bașibuzuci, s'au făcut perchișiții pe la cei bănuți, dér nu s'a găsit nimic.

De data acesta ómenii stăpânirii au pus mâna pe Stoiciu Barju, un om ca de 40 ani, înalt, spătos, cu mustățile și cu întréga lui făptură de rêsboinic. Barju de ce s'a temut, n'a putut să scape. Arnăuții au rinjit de bucurie când l'au văduț că le-a căduț în mână. Tu te-ai luptat cu muscalii în contra noastră? îi strigau ei, căci în rêsboiul de la 1877 Barju a fost sergent major în armata rusă. Tu te lupti și acum în contra noastră? tu nu lași pe vlădică să între în biserică? Tóte protestările victimei au fost zadarnice.

După ce a fost bătut și maltratat în chipul cel mai neomenos, a doua zi a fost luat ca să le arate unde se găsesc insurgenții. A fost scos însă de-asupra comunei și lângă „valea-mare“, la locul numit „Cheatra al Patra“ a fost străpuns de glónțe și după aceea capul lui a fost sdrobotit cu petrii.

Aci cadavrul séu a zăcut neîngropat până Duminecă, ér armata cu bașibuzucii s'au întors pe unde au venit, lăsându-i pe insurgenți în voia lor. Nici unul n'are încredere în ziua de mâne, suntem disperați.

Numai Dumneđu se ne scape pe noi și comunele noastre, într'ensul ne rămâne ultima speranță.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 22 Septembrie. Mari neînțelegeri domnesc în partidul liberal. Partidul e desbinat: în fracțiunea, care cere să se trimită o adresă monarhului ca răspuns la ordinul pe armată, și fracțiunea, care dorește numai un proiect de rezoluție, în care partidul să-și marcheze pozițiunea. Tisza, Andrassy și Hieronymi sunt capii celei de a doua fracțiuni. Apponyisti (fostul partid național) și o mare parte din ceilalți membrii ai partidului sunt pentu adresa către tron.

Conferența partidului se va ține Miercuri.

În sinul independiștilor fierberea e mare. Sunt și între ei seriose divergențe de păreri.

Budapesta, 21 Septembrie. Majestatea Sa ar fi declarat contelui Khuen-Hedervary, că pe câtă vreme partidul liberal întreg nu va renunța la postulatul referitor la limba de comandă și de serviciu maghiară, n'are să vină la Budapesta.

Viena, 21 Septembrie. Comunicatul publicat din partea „biroului telegrafic ungar.“ (Veđi la alt loc al numărului nostru de ađi. — Red.) după audiența de Duminecă a ministrului Khuen-Hedervary, a *indispus* pe Majestatea Sa.

Viena, 22 Septembrie. Ministrul președinte Khuen-Hedervary a fost primit ađi înainte de améđi de Maj. Sa. O a doua audiență va avé după améđi. La 5 óre séra Khuen-Hedervary plécă la Budapesta spre a lua parte la conferența de mâne a partidei liberale, în care va face declarațiuni privitoare la situațiunea.

Bucuresci, 21 Septembrie. Mai multe foi publică scirea, că împêratul Austriei și Tarul Rusiei vor fi representați la botezul nou născutului princ pe al României.

Sofia, 21 Septembrie. În vilaelele Adrianopol, Cossovo și Monastir au fost din nou mari masacrări. Turcii au omorît în Kadaritsa 120 creștini, în Mokveni numărul victimelor este de 1200, partea cea mai mare femei și copii. Populațiunea e bântuită de fóme. Prețul unui chilogram de carne e 5 franci.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu. Redactor respons. prov.: Augustin Paul.

» Romana «

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colônă în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca redeșteptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În iernă anulului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acesta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adică au executat acest dans în tocmai după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strinsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român să pōtă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumoșei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note toate mișcările dansului după tactele muzice. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedea jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cōle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pōte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Sept. n. 1903

Renta ung. de aur 4%	116.75
Renta de corōne ung. 4%	95.75
Impr. cail. fer. ung. în aur 3 1/2%	87.70
Impr. cail. fer. ung. în argint 4%	96.10
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	96.65
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	90.70
Bonuri rurale croate-slavone	96.65
Impr. ung. cu premii	198.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	153.50
Renta de hârtie austr.	99.25
Renta de argint austr.	99.15
Renta de aur austr.	119.70
Rente de corōne austr. 4%	99.60
Losuri din 1860.	150.75
Acții de-ale Băncei austro-ungar.	15.66
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	689.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	632.50
Napoleoniori	19.04
Mărci imperiale germane.	117.30
London vista.	239.25
Paris vista.	94.95
Note italiene	95.10

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Sept. n. 1903.

Banot rom. Cump.	18.96	Vend.	19.—
Argint român.	18.84	„	18.92
Napoleoniori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesco	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.10	„	117.50
Lire turcesco	21.50	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 15 Sept. n. de 43,378 capete, la 16 Sept. au intrat 623 capete și au eșit 497 capete rămânând la 17 Sept. n. un număr de 43,504 capete.

Se noteză marfa ungerescă: veche grea dela — — — fil. tinăra grea dela 119—120 fil., de mijloc dela 119—120 fil. — Sărbescă: grea 118—119 fil., de mijloc 117—118 fil., ușora 114—115 fil. kilogramul

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărți, aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal ar-tat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferrestru și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, senu Agricultura generală. 34 cōle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corōne.

Vol. II **Fitotechnia**, senu cultura specială a plantelor, 38 cōle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 corōne.

Vol. III **Zootechnia**, senu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăncăria și lăptăria, 49 cōle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corōne.

Vol. IV **Economia Rurală**, senu organizațiunea și administrarea moșiiilor mari și mici. Costă 8 corōne.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din toate țările locuite de Români, pe bāsa progreselor actuale ale sciinței și tehnicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, francesă etc.

Economia pentru școalele poporale compusă de Teodor Roșiu, învățator la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panvite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărac în țără săracă“. Emiesou. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„**Cartea Plugarilor**“ senu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto.)

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viier, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeissen. *Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brode.* Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

„**Sfaturi de aur**“, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Grădina de legume, de Ioan I. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto.)

Vinuri din pōme, de Gr. Halin prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite pōme. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

Imbunătățirea stării sătenuiului, de G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„**Cultura și îngrijirea grăului**“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„**Economia**“, pentru școalele poporale, de Teodor Roșiu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„**Buna chivernisală**“, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 bani (plus porto 5 b.)

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrisiei administratiunii. In casul publicării unui anuntiu mai mult de odată se face scādēmēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acțiuni „ȘERCĂIANA“, cu sediul în Sărkány, se convōcă la Adunarea generală, care se va ține în 11 Octomvrie st. n. 1903 la 2 ore p. m. în localul de sub nr. 85, în Sărkány.

OBIECTUL:

Întregirea statutelor societăței ordinatei de tribunalul regesc din Brașov, prin rezoluția de dto 15 Septemvrie 1903 cu nr. 8192—903 polg.

Șercaia, în 21 Sept. 1903.

Direcțiunea:

Dr. Pompeiu German, președinte.

1—1.1105.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit „CREDITUL“ din Zernești sunt invitați la Adunarea generală, ce se va ține la 4 Octomvrie 1903 la 2 ore e. am. în localul obicnuit în Zernești.

Obiectul acestei adunări este: întregirea statutelor conform dispozițiunilor tribunalului reg. u. din Brașov nr. 8092—1903.

Zernești, 21 Sept. 1903.

Direcțiunea:

Garaiu, Pană.

Licitație.

Hotel Orient nr. 1, în Brașov se va vinde în 25 Septemvrie a. c. la 9 ore a. m. în edificiul Tribunalului reg. ung. ușa 5, celor ce vor oferi mai mult.

Prețul strigării 180,077 corōne. Vadiu 10%₀. 1—1.1104.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat senu lunare.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tergul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putē executa ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURȚI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURȚI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURȚI
și RESTAURANTE.

PREȚURȚI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tergul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A V I S.

Prenumeratiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și renoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenti să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonēză din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arete și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“